

MAGYAR VILÁG

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
II. KER., FŐ-UTCZA 4. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA.

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 10 K. Negyedévre 2-50 K.
Félévre 5 K. Egyes szám ára 20 fill.

FŐSZERKESZTŐ:
DR. DEMJANOVICH EMIL
(telefon-száma: 57-70)

SZÉPIRODALMI FŐMUNKÁRS:
LAMPÉRTH GÉZA

FELELŐS SZERKESZTŐ:
CSUDÁKY BERTALAN
(telefon-száma: 41-24)

TARTALOM: A kongrua: **Petronius**. — Embernek születél: **Pakots József**. — Tarlószabadulás Dombháton. **Gereben**. — A Császárfürdő (hét illusztrációval): **Laborcz**. — Egy cigány költő: **Zsoldos Benő**. — Irodalom és művészet: **Ör**. — A hétről. — A szerkesztőség üzenetei. — Egyről-másról. — Hirdetések.

A kongrua.

— Interview egy «nemzeti titok»-ról.

Irta: **Petronius**.

Hej Rákóczi, Bercsényi... lesz-e már a kongruából valami? Ezt a dalt hangoztatják már régóta kárpáti bérczeink közt a havasi kúrtók s ugyanezt viszhangozzák a tárogatók Szabolcsból, Szatmárból, a Hajdúságból és a Bodrog közéről. És azt kérdi mindenki: hol van hát a késedelem oka: **Egerben-e vagy Balázsfalván?**

Manapság ily kényes kérdéseket csak interviewek útján lehet annyira amennyire tisztázni. Én is erre adtam a fejemet, de hát kit kérdeztek ki? Egyházi emberre nem gondolhattam, mert azok részint érdekeltek felek, részint pedig nem értenek az ily bonyolult természetű pénzügyi és jogi kérdésekhez. A kongrua-bizottság világi tagjai pedig jobbára latin szertartásúak s mint ilyeneknek, nincs érzékük a mi gör. kath. papságunk mizériái iránt.

Eleinte **Timon Ákosra**, a kongrua-bizottság érdemes előadójára gondoltam. Róla, ki latin származású ugyan, de az autonómiai kongresszusban gör. kath. kerületet képvisel, feltehető tehát, hogy irántunk való jóindulatát a kongrua-bizottságba is átvitte. Idejében észrevettem azonban, hogy éppen ő legkevésbé alkalmas erre, mert minő a kongrua-bizottság előadójának, nem szabad kockáztatnia, hogy akár Samassával, akár Mihályival bajba keveredjék.

Nem maradt tehát egyéb hátra, mint azt a görög kath. világi főrendiházi tagot meginterjúvolnom, ki Wlassics volt kultuszminiszter jóvoltából tagja a kongrua-bizottságnak is. Hozzá fordultam tehát s ő készséggel adta tollamba a következőket:

Hát tudja — így kezdte a főrendiházi tag hosszabb magyarozatát — nekem egy affairém volt a kongrua-bizottságban, ennek nagyérdemű elnökövel, az időközben bitorosi rangra emelt egri érsekkel, melyből azt következtetem, hogy a nehézség nem Egerben van hanem Balázsfalván.

Való igaz, hogy **Samassa** Ő eminenciájánál a hétfejú sárkány sem vigyázna jobban arra, hogy csak egy krajczár is *idegen kézre kerüljön*. De az is igaz, hogy mikor Mihályi Viktor a balázsfalvi érsekség élére került, tőle mindenki azt várta, hogy Krisztus urunk példáját követve, ostorral fogja kiűzni templomaiból a nemzeti farizeusokat, akik a bécsi politika szolgálatában oda vitték a dolgot, hogy a mi gör. kath. vallásunk az erdélyi részekben már nem is vallás, hanem nemzetiség.

Azt várta mindenki Mihályitól, hogy mint az ő munkácsi egyházmegye szülöttje, az erdélyi részekbe is át fogja ültetni azokat a hagyományainkat, melyek a templomban nem ismernek nemzetiséget, csak ájtatos népet, mely az Isten igéjét a maga nyelvén akarja hallani: a magyar magyarul, az orosz oroszul, az oláh oláhlul. Hiszen ha nem is orosz, de magyar ajkú hívek elég nagy számmal vannak a balázsfalvi érseki kerületben is és így Mihályinak módja volt arra, hogy az ő munkácsi egyházmegye nyelvi és faji türelmességét oda is átláplátsza. Különösen pedig módja volt arra, hogy egyházmegyéje élén ő is belépjen az országos katolikus autonómiát szervező kongresszusba.

Hát bizony ezek a várakozások nem valósultak meg s most már világos előttem, hogy mit értelt Samassa az «alienatio» alatt, mikor nekem jelzett affairünk alkalmával per longum et latum e szó kánonjogi jelentőségét magyarázta? S hogy miért ragaszkodott oly szívósan ahhoz, hogy a gör. kath. lelkészek kongrua kiegészítése függőben maradjon addig, míg az itt-ott — különösen az erdélyi részekben — túlságosan elszaporodott parochiák «szabályozva» nem lesznek. Világos ugyanis, hogy ő ezekben a parochiákban megannyi nemzetiségi várerődményt látott, melyekre a régi apostoli királyok adományaiból bármit is «elidegeníteni» vétkes cselekménynek tartotta.

Én persze nem feledkezhettem meg arról, hogy ereimben — akár valódi, akár átviteles értelemben — oláh vér is folyik, amennyiben anyai nagyapám oláh pap volt Alsó-Szoporon, amikor még ez a parochia a munkácsi egyházmegyéhez tartozott. Talán innen van, hogy rajongva gondolok vissza arra az időre, mikor az ungvári katedrális templomban még oláhlul is miséztek és *nem tudok lemondani a reményről, hogy valamikor még magyarul is fognak misézni*.

Egy szóval én a «görög katolikus egység» felfogásában egy lépéssel tovább vagyok, mint az ügyeinkhez közel állók, amennyiben ebbe az egységbe oláh ajkú hittesvéreinket is befoglalva óhajtanám látni. Tényleg is ezzel a programmszerű felfogással léptem be úgy az autonómiai kongresszusba, mint a kongrua-bizottságba.

De hogy elülről kezdjem, a kongrua-bizottság azon ülésének napirendjére, melyen én először vettem részt, egyebek közt azon albizottságok megalakítása volt kitéve, melyek a már beérkezett jövedelmi bevallások felülvizsgálatára voltak hivatva. Az ülés előtt megküldött

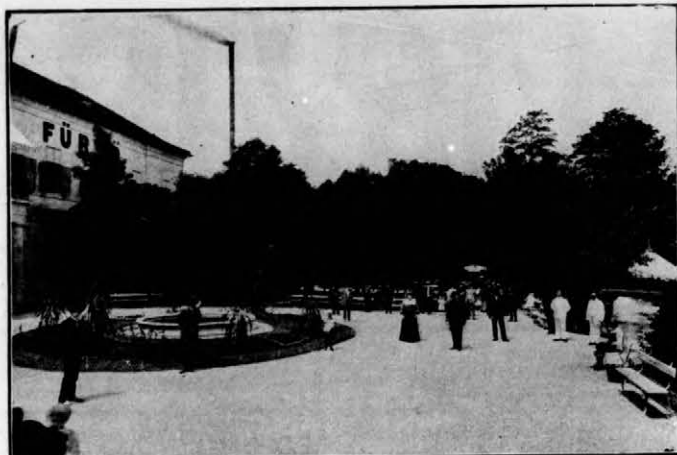
írományok tanulmányozása közben először villant meg agyamban, hogy a kongruarendezés eszméjének bizonyára a legráutaltabb lelkészek metropolisáiból. Balázs-falváról kellett kiindulnia: mert különben semmi értelme nem volna annak a hatalmas (állítólag Samassa érsek által sugalmazott) kerékkötő és fékrendszernek, mely az ismeretes juncimós alakjában, az 1878-ik évi királyi resolútióban lett lefektetve.

Ezek a juncimók azt jelentették, hogy a kongruáról mindaddig nem lehet szó, míg a vele kapcsolatos összes kérdések, ú. m. a kegyúri jogok, párbér, stólai illetmények stb. rendezése meg nem történik. Már pedig Timon Ákos könyvéből tudtam, hogy a kegyúri jogok rendezése egymaga, amilyen komplikált dolog, egy egész emberöltőt vehet igénybe. Hát még a görög katolikus parochiák «szabályozása», mely nyilván a legfőbb szerepet játszotta a kerékkötő juncimók közt!

Kíváncsian mentem tehát az első ülésre és azt hiszem, nem csalódtam feltevésemben, Samassa hatalmas beszédében vezette be a napirendet. Beszéde a jelen voltak lelkes éljenése közt abban csúcsosodott ki, hogy a legfőbb szempont, melyet a kongrua rendezésénél szem előtt kell tartani, a katolikus egyház függetlensége.

Rajtam kívül talán senki se vette észre, hogy ebben az esetben a «függetlenség» delejes jelszava nem egy megvalósítható ideált, hanem egy újabb kerékkötőt jelentett. Nem volt ugyanis nehéz kiszámítanom, hogy a mindkét szertartású lelkészek kongruaszükséglete aránytalanul többre rúg, hogysem azt az egyházi főjövedelemmel, — (püspökök, káptalanok, apátságok stb.) jövedelmi fölöslegeiből fedezni lehetne. A szükséglet nagyobb részét tehát az államnak kell fedeznie, ami vagy a függetlenséget, vagy pedig a mindkét szertartású lelkészek kongruarendezésének egyformaságát kizárja.

(Folytatjuk.)

Parkrészlet. (Császárfürdő.)

Tarlószabadulás Dombháton.

Írta: Gereben.

I.

Az idei jó termés öröme a dombháti intelligencia, Kajlassy Döme jegyzőségét indítványára elhatározta, hogy nagyobb szabású zártkörű táncvigalmat rendez.

Meg is alakult rögvest a tíztágú rendező-bizottság, mely titkos szavazás útján — kilencz vokssal egy ellenében — Kajlassy Döme urat választotta elnökévé.

Történeti hűség okából, Dombhát majdani historikusai könnyebbségére megjegyezzük, hogy a bizalmatlanság amaz egy vótumát Munk Adolár, az «Ezerjófűhöz» címzett patika érzékeny segéde vetette az urnába. Ő ugyanis üres óráiban épp úgy, mint Kajlassy, alanyi költeményeket írt «Róla» és «Hozzá». (A csitri kis Csath Irént kell itt érteni.) Ámde míg a Szegvár és Vidéke Kajlassy verseit tárczájában kéthetenként kiadta, addig Munkot szégyent kajánul kifigurázta a «Szerkesztő Telefonjában». Sőt egyszer az «Imádóm kis füled»... kezdetű dalát a Borsszem Jankó csodabogarái közé tűztette.

No hát mindennek Kajlassy az oka s ez több, mint amit meg lehetne bocsátani.

II.

A mulatságra engem is meghívtak. Valami édes, rég nem érzett hangulat ringatott el, olvasván a dombháti meghívóját a fényes mulatságra, melyet — nyilván költői hajlamú elnöke indítványára — «Tarlószabadulás»-nak keresztelt a vigalmi bizottság.

A kalász áldott aranytengere nem hullámszik már julius langy fuvalmától a napfényes mezőségen. Keresztek sem állanak glédában a letarolt táblákon. Betakarultak. Oda a pipacs és buzavirág dús, büszke szinpompája. Friss lóhere zöldül itt-amott a tilalmason, míg szerte-szétterjed a szerény, apró kis mezei virágok ütök fel halvány fejkéket a tarlóban. Felszabadult a mező. Gulya, ménes, csorda, erdők homályából arra veszi útját. Ott a kék ég mosolyog és a fényes nap ragyog alá. Ezüstösebb a csengő csengése, messzebb szálló a kolomp és kürt szava. . . Ott az okatlan állat is megittasul szinte; a szunynyadó ösztön fölpezsdül s kiárad kiből-kiből a maga módja szerint. Van bogárczás, öklelés, rőfögés. . . Na, gyerekek, talpra most, csülökre! Eleget aludtatok ideig, ebadta, terebély fák árnyékában, iszalagos bokrok alatt, most szolgáljátok meg azt a fejlődéscsizmát. Hajrá, itt a tarlószabadulás! . . .

— Úgy-e, kedves, idillikus hangulatok!

Természetes, hogy egy volt a vágyam, csak egyetlenegy: el Dombhátra, tarlószabadulásra!

Embernek születél! . . .

*Embernek születél!; tudod, mit jelent
Kicsi fiam, e szó?
Hogy itt a földön nincs teremtés
Tehozzád fogható! . . .*

*Gyermek-szemednek vak ködön
A lélek fénye ég —
Szárnyaló szemeid előtt
Nem lehet messzeség.*

*Előre szállhatsz szabadon,
Ha álmod hívogat —
Lelkeddel átölelheted
A nagy világokat!*

*Úr vagy a végtelenség és
A mindenség felett
S bejárható a rég letűnt
Nagy évezredekét . . .*

*Léted örök és meg nem áll
A sírnak mélyinél —
A por a földdel elvegyül,
Az ember mindig él.*

*Ne bánd, hogy az éveknek egyszer
El kell szárnyalniok —
Úgy élj a földön, mint aki
Örökké élni fog . . .*

Pakots József.

III.

De meg — mi türés, tagadás — némiképpen más is belejárt az a dologba. Igen, önök jól sejtik, ez Ó, a kis csitri Csath Irén.

Kelenföldtől Szegvárig — ez a dombháti állomása — úgy mondják, négy óra hosszat szalad a gyorsvonat és szörnyen unalmas a vidék.

Én nem tudom, nekem egy röpke édes álom volt az út.

Utítársamnak (valami vigécz lehetett, mert első dolga volt, hogy a cipőit levette s otthonias hanyagsággal végig nyújtózott a szakasz egyik felében) ösmerkedési kísérleteit a legridegebben visszautasítva, kalauzi protekcióval a «nemdohányzó» fülkéjébe vonultam.

Amint — egy vigéctől és egy koronától megkönnyebbülten — magamra maradtam, egyszerre mintha valami varázslat történt volna. A kis fülke hirtelen szalonná változott át, a Csath Vinczék szalonjává. És már nem is vagyok, lám egyedül. Csath tanár úr, az «Ifjusági Lapok» szerkesztője, amely minőségben én éppen keresem, nem érkezett ugyan még haza, de ő nagysága, a felesége, lekötelező nyájassággal fogad.

— Mindjárt itthon lesz, kérem, mert várja Remete urat — tessék helyet foglalni — valami szép dolgozatot hozott úgy-e? Vincze nagyon fog örülni, tessék...

Az ajtó nyílik; én némi lámpalázzal nyúlok zsebembe a «Női alakok Arany János balladáiban» című tanulmányom kéziratát után — és ime, a morókus doktor úr helyett egy nevető szemű, üde kis szőke lány libben a szobába...

— Csath Irén Dombhátról, kis rokon — Remete György úr, ír — mutat be önagsága kölcsönösen.

— Oh, ismerem már Remete urat a munkái után — kezdi csicsergését a kis kedves.

Így indult meg az édes álmodozás, valahol Budaörs körül, ama kedves emlékül napról, melyen Irénkét megismertem. Éppen az ígérethez értem: — oh, igen, én imádom a vidéket és — köszönöm a szives meghívást — el fogok menni egyszer Dombhátra is... mikor nyílik az ajtó s a kalauz lép be (az álomban Csath Vincze tanár úr jött volna), jelentve udvariasan, hogy meg tetszem érkezni. A perronon a kocsis kiabált:

— Remete György úr Budapestről...

IV.

Éjfél felé járt az idő. Ami addig történt, abban nincs semmi különös. Közönséges multság volt, amilyen másutt is megesik. Vacsora és utána táncz. Éjfélkor kezdődött csak a dombháti specialitás: a tarlósza badulás, amelyről a főt már tisztelt majdani historikus bizonyára nagy ravaszul hallgatni fog. Mert — ismét Kajlassy Döme úr szellemes megjegyzése szerint — soha le nem mosható szegyenfoltok estenek ekkor Dombhátra addig érintetlen szűzi becsületére.

Éjfél körül járt az idő, mondom. A «zöld koszorúhoz» címzett vendéglő nagy termében (tiz lépés a hossza és öt a szélessége) magasra csapkodtak a jókedv hullámai. Bódi, a rátartós primás (Budapestben a «Hazám» kávéházban is játszott már, kérem...) éppen az «Egy cicza, két ciczát...» cizfrázta, az urak duhajul belekiabáltak a nótába; a hölgyek izzadságtól nedves és gyűrődött csipkekendőiket magasra lobogtatták... Richter Mátyás hadnagy úr (a szegvári garní-

zonból, hetykén pöngette sarkantyúját és a kis Csath Irént pörgette jobbra-balra, a Bódi primás közvetlen közelében.

A teremtsében nem volt vesztés más, csak Kajlassy Döme, a poétikus hajlamú segédjegyző és Munk Adolár, az érzékeny lelkű patikus. Az ujjongó nagy vígasság közepette csak ők ketten búsulnak a «gang»-on, a nagy fenyőfa-asztal mellett. Ittak és hallgattak nagyokat. Mert az imént még ádáz ellenségeket a közös szerencsétlenség immár kibékítette; óh, nincs annál jobb békeszerző.

— Eddig sem voltunk ellenségek — idézett Kajlassy az «Elemi olvasó»-ból — hanem csak ellenfelek, úgy-e Adolár?

— Úgy Döme... ölelj meg — érzékenykedett Adolár. És gyilkos pillantásokat vetettek mindketten a táncsterembe reám is, de kivált Richter hadnagy úrra.

Mi voltunk ugyanis az a bizonyos közös szerencsétlenség. Én csak egy kis darabját képviseltem: az első négyes, egy-két csárdás-töredék, néhány biztató, nyájas mosoly erejéig, ám az oroszlánrészt sajna, a deli hadnagy úr: Irénke második négyesének (ez kérem különösen fontos Dombháton) és iksz-mennyiségű csárdás és tour-tánczainak, nemkülönben az ezekhez járó nyájas mosolyoknak boldog birtokosa.

A cicza-nótának hirtelen vége szakadt. Bódi egy merész ugrással, nyilván a hadnagy úr sugalmazására, egy keringőbe kezdett. Roppant hőség volt s valaki kinyitotta az ajtóval szemben levő ablakot. Ellenséges indulatú léghuzam száguldott át egyszerre a termen s kioltotta a csillárt helyettesítő egyetlen petróleumos lámpát...

— Hopp! — szabad a tarló! — szellemeskedett valaki.

— Meg a csók — tette hozzá egy másik, alkalmasint a hadnagy úr. És valószínűleg mindjárt élt is e kétes szabadsággal, mert a következő pillanatban éles sikoltással menekült a gang felé Csath Irénke.

A két búsuló magyarnak, a temérdek «Róla» és «Hozzá» lángoló szívé irónak bezzeg több se kellett. Bősz dühvel rontottak a sötét szobába... S míg az érzékenyebb lelkű Adolár gyufát gyújtott, a hősiesebb Döme a tettegesség terére lépett... A hadnagy a kardja után nyúlt, a hölgyek sikongva menekültek... A dolog bizonyára tragikus fordulatot vett volna, ha véletlenül, hogyan, hogy nem, úgy nem esik, hogy mikor ifjabb Csics Péter, a főrendező, valahonnan gyertyát kerített elő az már csak két dulakodóra vethette sárga fényét.

Kerti vendéglő. (Császárfürdő.)

Parkrészlet. (Császárfürdő.)

Döme és Adolár urak vívtak elkeseredett ökölharcot egymással a terem közepén, persze mindenik abban a szent meggyőződésben, hogy Richter Mátyás hadnagy urat, a szerencsés vetélytársat döngeti...

A hadnagy úr pedig kardját csörtetve a köves utcán, vígan kísérte haza Irént, akinek egy kis ijedtségen kívül egyéb baja nem történt.

A Császárfürdő.

Irtta: **Laborcz.**

Ilyenkor, nyár évadján aktuálisvá válnak a fürdőhelyek s velük együtt a magyar fürdőügy kérdése. A balneológusok temérdek kongresszusa foglalkozott már e kérdéssel, de megoldani bizony nem tudta. A magyar fürdő csak nem akart sehogysem föllendülni s míg az üdülést, gyógyulást kereső magyar közönség évenként — a statisztika bizonyossága szerint — hatvan millió koronát költ el a külföldi fürdőhelyeken, addig a kis magyar fürdők, amelyek gyógyhatás tekintetében igen gyakran még felül is mulják a hasonló külföldi fürdőket, a részvétlenség miatt üresen tátonganak.

Egyébként a magyar fürdőző közönség indolenciája fölötti panaszkodás már annyira sablonossá vált az évek folyamán, hogy az ember szinte torkig van vele. De hiába minden. A magyar fürdőző közönség lelkét meg nem ihleti semmi panasz, bármily megható hivatkozás történjék is a nagy nemzeti érdekekre stb. stb. Évtizedes elfogultság viszi a magyar pénzt ki a külföldre, így van ez nemcsak a fürdőügy terén, hanem a nagy közgazdasági, kereskedelmi élet terén is.

Az idén azonban mintha felnyílt volna valamennyire a magyar közönség szeme. Talán a közelmult nagy rázkódásai készítik egy kis magábaszállásra a magyar társadalmat, de annyi bizonyos, hogy az idén már a fürdőügy terén is némi föllendülést lehet konstatálni. A magyar fürdőket még soha sem lepte el annyira a magyar közönség, mint az idei nyáron. Ez mindenesetre örvendetes jelenség. Bizonyítéka annak, hogy a közönség kezdi belátni, hogy nemcsak az jó, ami külföldi.

Hát ha még a magyar közönség annyi fáradságot venne magának és figyelemmel kísérne bizonyos összehasonlításokat a magyar és a külföldi fürdők között.

Hankó Vilmos dr.-nak, az európai híru magyar chemikusnak vegyelemzése kimutatták, hogy épenséggel nem látogatott kis magyar fürdők gyógyhatás tekintetében messze felülmulják a hasonló gyógyvizes világhíru külföldi fürdőket. A Hankó Vilmos vegyelemzése alapján készült összehasonlítást jó volna bizony ha tanulmányozná a fürdőző közönség, hiszen az egészség van olyan drága, hogy megérdemli ezt a kis fáradságot.

Az eléggé nem méltányolható és gyógyhatás tekintetében páratlan magyar fürdők közt is első helyen áll a budapesti *Császárfürdő*, amely bár világhíru ugyan, de nincs az a méltánylás, amely felérhetne igazi értékével.

Mi, budapesti emberek, akik közönyösen megyünk el fiatal fővárosunk ragyogó szépségei. Istenáldotta természeti kincsei mellett, akik hidegen nézzük a budai vár, a budai heglány, a Duna felséges panorámáját, míg az idegen a szemléleténél azt sem tudja, hova legyen elragadtatásában, mi, hideg érzésű benszülöttek fel sem tudjuk becsülni, hogy minő nagy kincse a gondviselésnek egy ilyen gyógyfürdő, aminő a *Császárfürdő*. Vagy mutasson valaki a kerek világon olyan fővárost amelynek ilyen gyógyfürdője is legyen. Hány napi járó földet, hány száz kilométer utat kell megtennie vasúton, tengeren a más országbeli főváros lakosságának, hogy hasonló gyógyforráshoz eljusson és enyhületet, gyógyulást találjon ott bajára. Nekünk pedig itt van a kapunk előtt, csak épen hogy a kezünket kell kinyújtanunk érte.

A Császárfürdő kénes hő- és langyos forrású gyógyfürdő. A Duna jobb partján, a Margit-sziget átellenében fekszik. A fürdő keletkezése a római kor előtti időkhöz vezethető vissza. *Épen az idén van annak száz esztendeje, hogy a fürdőt egy nagytelkű alapítvány következtében az Irgalmasrendnek adományozták.*

Ez az év tehát a fürdő életében *jubiláris esztendő*. A fürdő összes tiszta jövedelme *valóntalan betegek ingyenes ápolására fordítatik.*

A Császárfürdő ez idő szerint Budapest első és legnagyobb fürdője, melyben egyszerre több mint ezer

Gyógyudvar. (Császárfürdő.)

Gőzfürdő. (Császárfürdő.)

ember fürödhet. A Császárfürdőnek 9 kénes és 1 keserűvíz gyógyforrása van, ezek közül 8 meleg (48–52° R. = 60–56·5° C.): 1. Ivó-gyógyforrás, 2. Mária-forrás (iszapforrás), 3. Nádor-forrás, 4. Szent Antal-forrás, 5. Szent István-forrás (kénes-forrás), 6. Fülke-, 7. Medencze- és 8. Zug-forrás; egy langyos (21° R. = 26° C.) Török-forrás és egy hideg: Szemlőhegyi-forrás.

E vizek dr. Hankó Vilmos vegyelemzése szerint igen értékes kénes hévizek, hőfokukat és összetételüket illetőleg meglehetősen eltérnek egymástól. A Szt. Antal-forrás vizében jóval több a vas, az aluminium, a konyhasó s kevesebb a carbonilsulfid, mint a Szt. Antal-forrascsoport vizében. Mindkét víz kristálytisztaság s szerves anyagoktól teljesen mentes; ez a tisztaság magyarázza meg, hogy ezen vizeket a század elején a főváros legegészségesebb ivóvizeinek tartották.

A Császárfürdő fürdőit: az izületek és izmok csúszos bántalmait, a csonthártya és az inhévely idült lchya, izzadmányok, idegzsába (ischias), idegbajok, hűdések, a férfi- és női-ivarszervek mindennemű bántalmait, vérszegénység, sápkór, bőrfekélyek, fémmergezés és a súlyos betegségek után visszamaradt általános gyöngeség eseteiben kitűnő eredménnyel használják. Női bajok ellen a sós-, a láplúg- és az iszapfürdőket kiváló sikerrel alkalmazzák.

E cikk kerete nem engedi meg, hogy a Császárfürdő gyógyhatásának rendkívüliségére részletesebben kiterjeszkedjünk, csak ismételt konstatálni kívánjuk, hogy ez a fürdő páratlan az egész világon s mostani jubiláris esztendejében őszintén kívánjuk a fürdőnek, hogy igazi és megbecsülhetetlen értékét ismerje fel az egész világ és első sorban a gyógyulást és üdülést kereső magyar fürdőző közönség.

Egy cigány költő.

Írta: **Zsoldos Benő.**

Ranjicsics Gina, a cigány költészet egy rendkívül érdekes és ritka alakja, aki a szó szoros értelmében egyedül áll annak a nomád népfajnak különben is fogyatékos irodalmában. Előttünk, magyarok előtt, kiket a művelt nyugaton nem egy esetben nagy előszeretettel szoktak összetéveszteni a nomád cigány néppel: a Ranjicsics Gina neve teljesen ismeretlen. Pedig a név bennünket annyiban közelebbel is érdekelhet, hogy éppen magyar ember fedezte fel ezt a nagy

tehetségű cigány «Sappho»-t s hívta fel rá először az irodalmi világ figyelmét: Dr. Wlislöck Henrik, kit méltán sorozhatunk legkiválóbb ethnografusaink közé s ki a cigány nép élete és szokásainak ismerete terén a nagy külföld előtt is valóságos szaktekintély.

Legutóbb egy skandináv folyóirat, a «Varia» foglalkozott behatóbban ezzel a cigány nőtöltővel, amennyiben érdekes és figyelmet érdemlő tanulmányt tett róla közzé Sigurd P. Sigurd tollából. Ez az író nagy tisztelettel és elismeréssel beszélt róla, ki különösen fiatalabb éveiben úgy testi szépsége, mint szellemi tehetségeinek kiválósága révén nagy érdeklődés és szeretet tárgya volt.

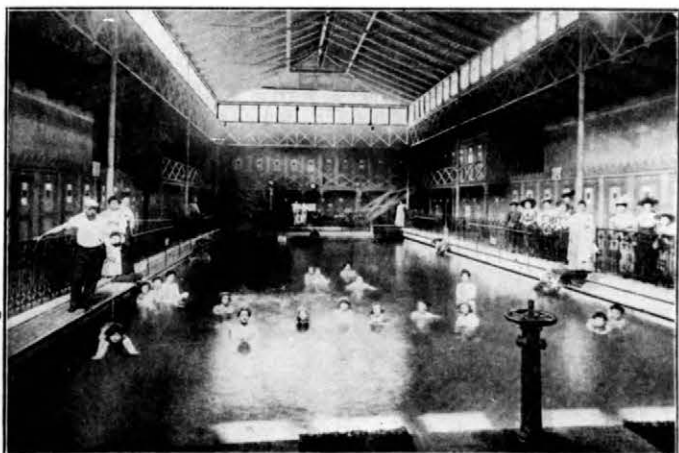
A Wlislöck figyelmét — úgy tudom — egy szerb konzulsági hivatalnok hívta fel rá először, 1890-ben. Ők aztán ketten meglátogatták ezt a híres asszonyt, ki már akkor, életének tetemesen előrehaladott korszakában, egy tőpörödött öreg anyóka volt, kinek arczáról az egykori szépségnek minden nyoma már régóta letűnt.

Ranjicsics Gina mindössze talán 250 költeményt írt: faja forrongó, heves vérének megfelelő lázas, szenvedélyes, dallamos verseket. De, tudja Isten, valamennyinél úgy látszik, hogy a múzsa tökéletesen cserben hagyta őt hangulatvilágának azon pillanataiban, mikor a szíve örömről és vigaszágról szeretett volna dalolni. Minden szenvedélyessége mellett is bizonyos mélabú ömlik el egész költészetén. Vannak ugyan, — hogyné volnának — vidámabb tónusú költeményei is, de ezek épenséggel nem tekinthetők legsikerültebb alkotásainak.

Élete meglehetősen viszontagságos volt, valóságos regény, telve a legváltozatosabb kalandokkal.

Életkorát, születésének körülményeit talán ő maga sem ismerte soha s azt Wlislöcknek sem sikerült pontosan kipuhatolnia. Körülbelül 12 esztendő lehetett a kis Gina, mikor Szerbiában egy nomád néptörzs elrabolta, melynek tagjait e cselekményért a katonák üldözöbe is vették, de hát eredménytelenül. Mikor aztán Belgrádba érkeztek, ott tartózkodásuk alatt a kiváló szépségű és értelmes cigánygyerek felkellette egy dúsgazdag örmény kereskedő figyelmét, ki őt magához is vette, adoptálta és Konstantinápolyba vitte, hol pártfogoltját megfelelő neveletésben részesítette, taníttatta s három évig egy német nevelőt tartott mellette.

Majd később a kereskedő öcsse: Gabriel Dalenes, bár sokkalta idősebb volt nála, nőül vette őt s néhány évig nagy jólétben és kényelemben éltek együtt zavar-talanul. A nő nyugtalan vére azonban a csendes, nyugodt életbe sehogysem tudott végképen beletörődni s ezen évek alatt az ő szerelme szomjas szívének elégtel-letlen kifakadásait szenvedélyes örmény török és román költeményekben öntötte ki.

Női úszócsarnok. (Császárfürdő.)

Balsorsa egy alkalommal egy fiatal örménnyel hozta össze: Gregor Korachon-nal, ki szépen meg is szöktette a férje mellől, azt hozván fel fő-fő indokál a szökre, hogy a férjét meggyilkolva találták s őt, a feleségét gyanúsítja mindenki a szörnűyű büntétt elkövetésével. Dalenest csakugyan meg is ölték; egy örmény volt a tettes, kinek személyazonosságára vonatkozólag Gina a legszigorúbb titoktartást tanusította mindvégig. Nem is tudta meg tőle soha senki, hogy voltaképen ki is volt hát a férje gyilkosa, noha minden jel arra vallott, hogy neki arról nagyon is biztos tudomása volt...

A csodaszép cigány nő élete ettől az időponttól fogva aztán a legsajátosabb összevisszaság keveréke volt, telve kisebb-nagyobb kalandokkal, melyekben nagy bőségesen szövődtek a legkülönfélébb szerelmi viszonyok.

Legutolsó kedvese, aki úgy látszik, a legtöbb mély érzéssel és szenvedélyesen szerette Ginát, egy Jacob Hornstein nevű dúsgazdag zsidó ember volt. Ez a Hornstein igazán művelt, a tudomány, művészet és irodalom terén fölöttébb járatos férfi volt s híres és gazdag könyvtárral rendelkezett. Ennek az óhajására Gina román nyelvre lefordította Platennek, a nagy német költőnek «Lass tief in dir mich lesen» című költeményét s ezt a kéziratot egész haláláig kincs gyanánt őrizte Gina az ő nemeslelkű és nagy szellemű kedvesének emléke gyanánt. Lehet mondanunk, hogy Gina életének legboldogabb időszaka az a hat esztendő volt, melyet Jacob Hornstein-nal élt át.

Tragikus fordulópontot képez szegény Ranjicsics Gina élete folyásában az az eset, hogy egy keményebb összerördülés után, mely a miatt tört ki Gina és Hornstein között, mert az utóbbi amazt hűtelenséggel gyanúsította, Gina öngyilkossági szándékból a vízbe ugrott, de kimentették. E kísérlet után azonban veszedelmes lázba esett, mely betegsége alatt aztán minden szépségét tökéletesen elvesztette. Senki sem ismert többé rá a szép Ginára... Hornstein mindennek dacára haláláig hű maradt kedveséhez, akinek 10.000 osztrák dukát-aranyat hagyott.

Hornstein halála után azzal vádolták meg Ginát, hogy az örökség birtokbavehetése végett megmérgezte a férfit. E szörnűyű vád alapján be is börtönözték s csak három hónap elteltével bocsátották szabadon, mivel ártatlanságát időközben sikerült bebizonyítani.

Ranjicsics Gina aztán rokonainak ezer dukát-aranyat adott az örökségből, Párisba ment, melynek káprázatos világában egy *Leugyel* nevű ember társaságában az egész vagyonának tüneményes gyorsasággal a nyakára hagott, úgyannyira, hogy azután csak a hitelezők jóindulatából élt mindaddig, míg az adósok börtönébe került s szépen visszatoloncolták Szerbiába. Itt aztán az a konzulsági tisztviselő, kiről fentebb már említést tettünk s ki e nőre a *Wlislocky* figyelmét is felhívta — támogatására sietett s a nő halála után annak rokonaitól megvásárolta azokat a kéziratosokat, amelyek most már oly kiváló fontossággal és nagy értékkel bírnak a cigány nép még kiaknázatlan költői irodalmában.

Honvédelmék Branyiszkon. A branyiszközi csatában elesett hős honvédek emlékéért díszes síremlékek örökölték meg az ottani temetőben. Az emlékművet közadakozásból állítják fel, tervezője *Takáts* Ernő fiatal szobrász. A márványszobor egy ifjú honvédet fog ábrázolni, amint szuronyt szegezve rohan előre.

Egy zeneköltő emlékezete. *Kéler* Béla magyar zeneköltőnek, Bártfa város szülőföldjének szülőházát emléktáblával jelölte meg Bártfa hazafias közönsége. *Rhody* Alajos polgármester szép szavak kíséretében megköszönte az emléktábla-bizottság buzgalmét s az emléket kegyeletes megörzés végett átvette. A művészi kivitelű emléktábla *Markap* Béla bártfai születésű szobrász alkotása.

Kolozsvár új színháza. A kolozsvári Nemzeti Színház nagy ünnepre készül. Az ősszel odahagyja immár nyolczvan éves régi rozant hajlékát, melyhez azonban a magyar nemzeti színművészet legszebb tradíciói fűződnek és fényes új palotájába költözködik. A kolozsvári színház hazánk legrégebb magyar színháza. A múlt század elején 1821 márczius 12-én nyílt meg, tehát 17 évvel előbb, mint a budapesti Nemzeti Színház. Az erdélyi hazafiak, élükön az idősebb *Wesselényi* Miklóssal, voltak megalapítói és későbbben is az ő áldozatkészségük tartotta fenn nehéz és szomorú napokban is a magyar nyelv és nemzeti művelődés és mindig nemes irányban működő intézetét. 1870-től kezdve királyi, majd 1886 óta állami segítségével részesült, amelyből a színház új épülete is létesült. A régi színházat szeptember 7-én *Zichy* Géza gróf ünnepi prologusával és *Várdi* Antal epilogusával zárják, az újat pedig szeptember 8-án *Herczeg* Ferencz drámai prologusával és erre az alkalomra írott új színművével nyitják meg.

Új napilap. Mármaroszigeten e hó 11-én «*Mármaroszi Napló*» czimű új politikai napilap indult meg. Szerkesztői: *Schreiner* József és *Godányi* Zoltán. **Ör.**

A HÉTRŐL

Az újságírók szervezkedése.

A magyar újságírók szervezkednek. E héten *Ujságírók Szakegyesülete* czimű alakuló értekezletet tartottak. Hát hiszen épen ideje már, hogy az újságírók is törődjenek egy kissé magukkal és a maguk ügyes-bajos dolgaival. Nincs a világon olyan társadalmi, közhasznú intézmény, nem lehet olyan humanus cél és nem lehet olyan érdekszövetség sem, amely az egyesek javát szolgálja, hogy az újságíró jóindulatú mentorává ne szegődjék a sajtó nagyhatalma révén. Az a könnyűítéletű emberek, akik oly hamarosan kimondják a marasztaló ítéletet a sajtó és munkásai felett, pusztán azért, mert a sajtó, mint a nyilvánosság szerve, a közvélemény organuma, nem lehet mindig és mindenkére nézve kellemes, mérlegeljük minden elfogult indulat nélkül az újságírók munkáját és megszegyenülten kell meghódolnunk az újságírók altruizmusa előtt. Hiszen kérem, az a névtelen újságíró hány embernek szerez hírnevet, növeli dicsőségét, amikor ő maga észrevétlenül tűnik el az emberek milliárdjai közt.

Az a kis újságíró a maga altruista lelkének hevével hány nemes ügyet karol fel, míg maga nehéz küzdelmet vív a saját megélhetésének gondjaival. Az az ismeretlen, névtelen újságíró harcrol, háborút visel emberi igazságokért, nagy szociális gondolatokat segít szárnyra az aczéltollán s míg így tölt el egy egész életet másokért, — jómagáról teljesen megfeledkezik.

Aki nem hiszi, hogy ez így van, aki csak az emberi hibákat, a külsőséges fogyatkozásokat látja meg a hetedik nagyhatalom munkásain, az melyedjen el egy kissé az újságíró-élet szinte misztikusnak tetsző köznapijaiba és csodálni fogja az újságírót.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

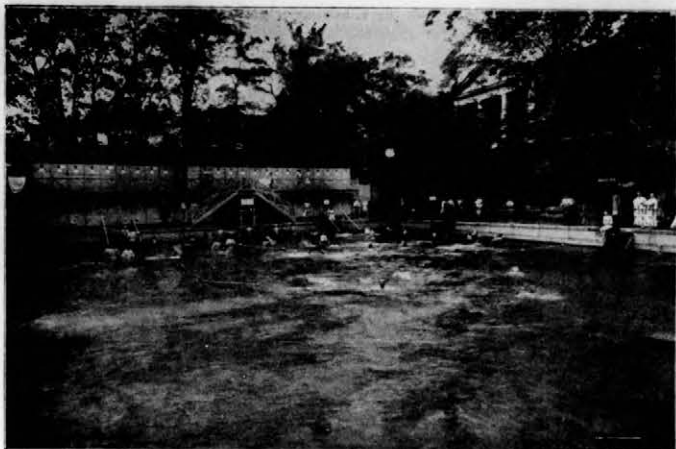
Tudományos pályázat. A Természettudományi Társaság a Bugát alpból 600 koronás pályázatot hirdet. A pályázat tárgya: valamely hazai állatsoportnak önálló vizsgálatalan alapuló monográfiai feldolgozása vagy valamely állatfajnak akár anatómiai, akár histologiai, akár pedig fejlődéstanai, vagy élettani bűvárlata. A művek benyújtásának határideje 9106 október 31-ike. Ugyancsak 600 koronás pályadíjat tűz ki a társulat valamely kevésbé ismert hazai vidék geologiai viszonyainak leírására. Ennek a pályázatnak határideje 1907 október 31-ike. Mindkét pályázatban csak a Társulat tagjai vehetnek részt.

A toweri Madonna. Ezzel a címmel új műremeket fognak elkönyvelni az ezután készülő művészettörténeti könyvek. A képet *Rafael* festette, nemrégiben fedezték fel s a londoni nemzeti képtár vásárolta meg s az adta neki ezt a hivatalos címet «*The Madonna of the Tower*». A képet, melynek hitelességét sokan kétségbe vonják, *Rafael* állítólag római útja alatt készítette.

A magyar sajtó munkásai tehát szervezkedéshez látnak. Vajon sikerülni fog-e ez nekik? Vajon képesek lesznek-e a maguk érdekeivel is törődni? Vajon erőt tudnak-e venni annyira a lelkükbe oltott nemes altruizmuson, hogy ezt a kis egoizmust megengedjék maguknak? Kívánjuk, hogy szervezkedésük sikerüljön.

Ha már senki sem méltányolja az újságíró nehéz hivatását ebben az országban, amelynek szabadságát pedig jórészt a szabad sajtó vívta ki, legalább becsülje fel magát a maga igazi értéke szerint az újságíró. És Magyarország minden újságírója szervezkedjék, szövetkezék s ne felejtse el soha Csernátynyi híres mondását:

— *„Fiúk, szeressétek egymást, mert az ördög sem szeret benneteket!”*

Férfi úszóiskola. Császárfürdő.)

A Szent István-kultusz. Szent István napja a szokásos ünnepek között folyt le a hét elején. A Szent Jobbot körmenetben hordozták körül a budai várban s erre az ünnepi aktusra rengeteg vidéki ember zarándokolt fel a fővárosba. Az idei Szent István-ünnep fényesen igazolta, hogy az első magyar király emléke egyre élénkebben él a magyar nép lelkében. A keresztény civilizáció megalapítója és ezzel az új Magyarország megteremtője iránti mélyleges hódolat egyre magasabb piedesztálra emeli Szent István alakját a nemzeti emlékezésében. Ezzel egyidejűleg nem lesz érdektelen érinteni a Szent István-kultusz fejlődését hazánkban. A Szent István-kultusz Magyarországon egyidejű a királyság megalapításával. A XI. század végén, Szent István szentté avatása után, kezdődött és majdnem négy századon keresztül élt ünnepek, törvényzettek, egyházi ceremóniák alakjában. A XII. században Szent István napján az Árpád-házi királyok sarjai összegyűlekeztek Székesfehérvárra nemzeti ünnepség tartására, a XIII. században pedig II. Endre 1222-iki arany bullájában a nemzettel együtt törvényzettekbe foglalja Szent István kötelező ünnepét s az ünnep székhelyül Székesfehérvárt jelöli meg, hol ezen a napon a magyar király egyúttal Országos Törvényszéket is kénytelen volt tartani. IV. Béla és Zsigmond királyok megerősítették Endre határozatát és minden év május 30-án, a Szent Jobb feltalálása napján, országos ünnepélyt rendeltek, habár a XVI. századig a szentté avatott ereklye nem Budán, hanem a biharmegyei Szent-Jobb-apátság templomában őriztetett. A XVI-ik századi török zavarokkal az ereklye csodálatos módon eltűnt s ez időtől kezdve az ünnepek is elmaradtak. Török katonák ugyanis elrabolták a szentjobb apátság drága ereklyéjét s eladták raguzai kereskedőknek, kik a Raguzában működő dominikánusoknak adták át őrizetre. I. Lipót uralkodásáig Raguzában őrizték tehát a Szent Jobbot, ekkor azonban tervbe volt véve Budára való hozatala, de a Lipót halálával a tárgyalások abbamaradtak Mária Terézia uralkodásáig, mikor 1771-ben a raguzai küldöttek Bécsbe hozták és május 29-én hivatalosan átadták. Másfélhavi idő után, július 15-én, nagy pompával Budára hozták, hol július 19-én ünnepélyes közszemlére kitétetett. Ebben az időben több Szent István ünnep volt Magyarországon, ámde az augusztus 20-iki nap, melyet közel másfél század óta ünnepel a magyarság, ekkor még nem volt általánosan megállapítva, valamint nemzeti és országos ünnep sorba való emelése sem volt törvénybe iktatva. A XVIII-ik század negyedik felében ugyanis május 30-ika volt Szent István főünnep, június 27-én Szent László emlékére, július 21-én az ereklye hazahozatala, augusztus 20-án az újabb és szeptember 2-án Buda visszafoglalásának emlékére tartottak Szent István-ünnepélyek, míg végre 1774-ben Mária Terézia az augusztus 20-iki napot rendelte el kötelező országos ünnepnek. A tizenharmadik századi Szent István-ünnepélyek azonban ezzel a rendelettel még mindig nem váltak egységgé, sőt sok tekintetben általánossá sem. Egykorú krónikások adatai szerint ezek az ünnepségek akkor inkább a nép ünnepei és főleg egyházi jellegűek voltak, Ferencz császár azonban 1819-ben országos norma-

nappá emelte és még egyszer felújította Mária Terézia rendeletét az augusztus 20-iki dátum kötelező ünneplésére. Már az 1819-iki évben óriási részvétellel, fényes ceremóniák között ment végbe Budavárában az első nagy-szabású nemzeti ünnepély, melyen most már nemcsak a nép, hanem az ország státusai, rendei, egyházi méltóságai és az összes intézmények, egyesületek testületileg jelen voltak.

A katolikus legényegyesület ötvenéves jubileuma.

Az országos központi katolikus legényegyesület augusztus 18-ától 21-ig tartotta meg fennállásának félszázados jubileumát. Az ünnepélyen az ország összes katolikus legényegyesületei képviseltették magukat. Az ünnepélyvel kapcsolatban az Országos Kath. Legényegyesület vezetősége az Iparcsarnokban nagyszabású munkakiállítás rendezett, melyen a nyerteseket a kereskedelemügyi miniszterium kiállítási ezüstéremmel tüntette ki. Augusztus 19-én a küldöttek díszfelvonulást tartottak a Szt. István-bazilikába, honnan ünnepi istentisztelet és szentbeszéd után a városi Iparcsarnokba vonultak s díszgyűlés keretében megnyitották a munkakiállítást. A délután folyamán a Központi Legényegyesület a vendégek tiszteletére a Margitszigeten a fővárosi dalárdák közreműködésével tüzijátékkal egybekötött jubileumi ünnepséget tartott. Augusztus 20-án az országos egyesület testületileg résztvevő a szentistvánnapi körmeneten, este pedig díszes színelőadást tartott az egyesület helyiségeiben. Augusztus 21-én pedig az erzsébetvárosi plébánia-templomban az elhunyt egyesületi tagok és jövevőkért tartott gyászistentisztelet után ünnepély keretében leleplezték az egyesületben felállított Szabóky-emléktáblát. Délután kirándulás volt a budai kirégyekbe.

Apponyi a munkásai közt. Apponyi Albert gróf.

Magyarország kultuszminisztere úgy ismeretes, hogy a legnemesebb szociális gondolatok hirdetője és harcosa. Apponyi államférfiúi egyéniségének kivételes méretei magukba foglalják a szociális gondolkodás nagy perspektíváját is. Apponyi nemcsak szóval hirdetője a szociális gondolatoknak, hanem minden cselekedete, még az is, amely távol a nyilvánosságtól, csöndben, zajtalanul történik, a modern ember magasrendű szociális gondolkodását árulja el. A héten egy csöndes, házi természetű ünnepség folyt le Magyarország kultuszminiszterének birtokán s ez az ünnep a maga patriarhális bensőséggel, szociális jelentőségével melyen megindító, kedves és megható. Az Apponyi birtokán lefolyó arató-ünnepről egyébről a következő tudósítás szólal meg:

Az összes aratók, mielőtt az ünnep megkezdődött volna istentiszteletet hallgattak, majd a számtartói lakás közelében felállított sátorhoz vonultak, ahol Korossy János számtartó üdvözölte az aratókat és a minisztert. A számtartó beszédére Apponyi a következőket mondta:

Kedves barátaim! Rendkívül nagy öröömre szolgál, hogy személyesen lehetek jelen az idei arató-ünnepen. Önök a haza szent jelvénye, lobogója alatt először is az Isten házába siettek, hogy hálát adjanak az idei bőséges termésért! Ez a tettük jellemzi az itt uralkodó jó szellemet. És ez így van jól! Mert csak az lehet boldog, ki Istenét és hazáját szereti! Ki Istenét elhagyja, hazájától elpártol, az sem békét, sem nyugalmat és boldogságot nem élvezhet, az a balsorsban mindig elcsigéd és teljesen vigasztalatlannak érzi magát. A Gondviselés nem engedte meg, hogy állandóan önközött lakjam,

de azért ha testben nem is vagyok jelen, szívemmel mindig önökkel érzek. Ennek az uradalomnak mindig, boldogult édesatyám alatt is, az volt főtevése, magam is mindig kötelességemnek tartottam, hogy Isten minden áldását megosszam az én munkáimmal. Ezután is az lesz főtevésem, hogy az én munkáim mindig boldogabbak és megelégedettebbek legyenek. Most pedig kívánom, éljünk békességben, barátságban és testvériségben. Mulassanak, egyenkegyezanak, most én is önökkel akarok vigadni.

A munkások nevében *Puskás* János csapatgazda köszönte meg a földesúrnak, hogy ünnepüket megtisztelte jelenlétével. Husz terített asztalnál gazdag lakomához láttak az aratók; husz hófehérbe öltözött nemzeti-pántlikás leány szolgálta ki őket. Lakoma közben Apponyi elhallgattatta néhány percze a zenészeket és szólásra emelkedett:

Ósi szokás szerint, áldomás közt — ugymond — felkőszöntöm önöket, kedves barátaim! Köszöntöm pedig önökben a becsületes, hazafias munkásságot is. A becsületes munka gyümölcséből tartjuk fenn magunkat és családunkat, neveljük gyermekeinket és életjük hazánkat. Munkásemler vagyok én is, kedves barátaim, teljes élettem munkában töltöttem, bár más eszközökkel dolgozom, mint önök. Az igaz, ha önök kezembe adják a kaszát, hogy csak kaszáljak velem a nap hevében, bizony én hamar kidőlnék, de ha önöknek kellene a székestőváros nyári, füldelt levegőjében, négy fal közt naponként 10–12 órát betűk fölött görnyedni, bizony ott önök dőlnek ki. Igaz, ha azt a munkát, amit önök végeznek, nem végezné el senki, hamar éhen halnánk, de épp oly igaz az is, ha a mi munkánkat abbahagynánk, hamar rablók tanyájává lehetne a mi szép hazánk. Ez okból tudom én becsülni a munkát és akarok minden becsületes munkásemler javáért dolgozni. Meg lehetnek győződve kedves barátaim, hogy én, úgy is mint polgár, úgy is mint szomszéd, úgy is mint földesúr, úgy is mint a jelenlegi kormány tagja, minden tőlem telhetőt elkövetek, hogy a becsületes munkás boldog és igazán megelégedett legyen! És ha a jelenlegi nemzeti kormányának időt nyújtanak, oly alkotásokat tesznek a munkásság érdekeinek, mely egypár év alatt meghozza a becsületes hazafias munkás boldogságát és megelégedését. Erre a boldogságra írtém poharamat, élteve az én derek aratóimat!

Apponyi ezután poharával körüljárta az összes asztalokat és kocintott mindenkivel.

Pusztító földrengések. Budapesten alig észrevehetően kilengett a meteorológiai intézet villamos műszerének ingája és messze sok ezer mérföldre innen, valahol a lábunk alatt, a világ másik felén, Amerikában eltűnt a föld színéről egy város. Elpusztult. Romokba omlott egy szempillantás alatt egy virágzó életű embererőd, sok száz emberélet pusztulását vonva maga után. Miként nemrégiben San-Franciscóban, most Valparaisóban, Chile egyik legnagyobb városában is földrengés dúlt, a földrengés nyomán tűz támadt, amely elhamvasztotta a város nagy részét és százalát szedte az emberáldozatokat is. Rettentő ezt a pusztulást látni. Pedig sok ezer mérföld jótékony távlatából talán nem is hat olyan rettenetesen Valparaiso pusztulása. És mégis az ember megdöbbenve néz arra át, a tengeren túlról s míg szíve vonaglik és keze tehetetlen indulatában ökolbe szorul, irtózáva áll meg az elemek romboló hatalma előtt és még kisebbre zsugorodik a maga kicsisége érzetében.

A magyar hajóraj Fiumében. Fiume kikötőjét e héten egészen ellepték a hadihajók. A magyar hadihajóraj kötött ki 5600 főnyi legénységével s ez alkalommal szolgált Fiume városában egy csomó ünnepségre. A város zászlódszít iltott. Első napon a plébánia-templomban ünnepi mise volt, amelyen jelen voltak gróf *Nádkó* kormányzó, gróf *Montecuccoli* tengerügy, *Chavanne* az új zágrábi hadtestparancsnok, a hatóságok fejei, gróf *Wickenburg* miniszteri tanácsos, *Vio* Ferenc polgármester, a törzs- és főtisztek, valamint számos notabilitás. A mise után a kormányzó a konzuli kar tagjait fogadta. Este az «Erzherzog Karl» hadihajón *Montecuccoli* tenger-nagy ebédet adott, amelyre a kormányzón kívül az itteni hatóságok fejei voltak hivatalosak.

A felsőmagyarországi Kárpátgyesülete új elnöke. A felsőmagyarországi Kárpátgyesület a muli héten Budapestent tartott ülésén elnöknek gróf *Edelsheim Gyulay* Lipótot jelöltte. A gróf most táviratilag értesítette az egyesületet, hogy az elnökséget elfogadja.

Rákóczi hamvai. A kassai dómban szorgalmasan dolgoznak a *II. Rákóczi* Ferenc és *Zrinyi* Ilona, valamint *Bercsényi* és felesége hamvainak befogadására szolgáló két szarkófágon. Történelmünk nagyjainak idegben pihenő hamvait, mint értesülünk, október hó közepén fogják Kassára hozni.

Dalosverseny Nagykanizsán. A *Dunántúli Dalosösszevétel* a mult hét folyamán tartotta meg VII. versenyét *Zichy* Aladár gróf miniszter díszelnökségével Nagykanizsán. A versenyre tizenkét dalárda érkezett mintegy ötszáz taggal. Fogadásuk magyaros vendégszeretettel, impozánsan ment végbe. A város nevében *Vécsey* polgármester fogadta a vendégeket. A verseny után a város gazdag lakomát adott a dalosok tiszteletére.

Az ungvári gör. kath. tanítónőképzőbe, polgári és elemi leányiskolába az 1906–7. tanévi beiratások s a fölme-rülő egyéb t endők a ft. Szentszék 5562: 1906 sz. határozatához képest a következő sorrendben állapították meg:

Szeptember 1. és 3. napján magántanulók vizsgálata.
Szept. 4. és 5-én fölvételi-, javító-, pót- és különbözeti viz-gálatok.

Szept. 6., 7. és 8. napjain a rendes tanulók beírátása.

Szept. 9-én az iskolai év ünnepélyes megnyitása.

Az 1906–7. tanévre a tanítónőképző intézetnek csupán I. és III. osztályába fog eszközöltetni a felvételt.

Az igazgatóság csakis a megállapított napokon fogadja a jelentkezőket.

Görög kath. egyházi közenekeink közrebocsátásán, mint értesülünk, serényen dolgoznak a nagyszabású mű szerzők. A magyar nyelvű példányokkal e hó végén már teljesen elkészülnek. Az ósláv nyelvű rész közbe-jött akadályok miatt a jövő hó második felében lesz készen.

Uj gör. kath. theol. doktor. Hadsega Gyulát, a nagy képzettségű sátoraljauhelyi gör. kath. segédelekész, a bécsi tud. egyetem hittudományi karán, legközelebb a theol. tudományok doktorává avatták.

Kinevezések. A munkácsi egyházmegyében működő *Bobik* János, sóhádi kt. Szarvasházára, — *Popovics* Mihály kt. Bruszturára rendes k. tanítókká nevezettek ki.

Eljegyzés. Szendrői Székely János g. kath. papnövendék jegyet váltott Szelezsán Irén úrhölgygyel Piskolton

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI

F. Z. (Chopin. Ébredés.) Az elég ügyesen csengő versek még nem ütök meg lapunk mértékét. Kisebb igényű lapnál tán sikerrel kopogtathatna velük.

M. M. I. Az újabb küldeményből az «Azt üzenik» című jelentékeny technikai foglalkozásokban szenved. Az ilyen naiv, idilikus téma könnyű, játéki formát, muzsikáló rimeket kíván. «A költő» című sem olyan sikerült, mint amilyent mi a már közölt után onnan várunk. Hisszük, hogy kapunk még olyant is.

Viola. Erős a gyanunk, hogy a szép virágnév alatt valami száraz katángkoró rejtőzik, mert ezeknek a verseknek se színük, se illatuk.

A. Ungvár. Egy kis türelmet kérünk. Sorra kerülnek.

B. I. Köszönjük, közöljük.

V. Minden levélre válaszolunk, ha üzenetet nem kapott, jele, hogy nem érkezett hozzánk a kézirat. Szíveskedjék újból beküldeni.

Hegyaljai. Versét így kezdi:

Szép vagy kis angyalom,
S fúrge, mint szélmalom...

Ez a hasonlat kissé merész, a többi, ami utána jön meg már — vakmerész.

Senex. Hangulatos, kedves dolgok, jönni fognak.

Vágó. Fejszéjét igen nagy fába vágta.

Nem közölhetők: Szép a kikelet. — Éjjel a Kárpátokon. — Tündérlak. — Arató dal. — Tengeren túl.

Lapunk olvasóit tisztelettel arra kérjük, hogy a nálunk hirdetett cégeknél eszközölt bevásárlásaik alkalmával szíveskedjenek mindenkor lapunkra hivatkozni.

